

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

9. Manete in dilectione mea.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

9. *Manete in dilectione mea.*

Vnica electorum iustificatio refellitur.

Christus Dominus postquam variis argumentis (quæ in loco præcedenti enumerata sunt) discipulos suos hortatus esse, ut in ipso manerent, nunc expressius dicit, *Manete in dilectione mea*, id est, date operam, ut mea erga vos dilectio firma ac stabilis permaneat, neque eam culpa vestra amittatis. Non enim de dilectione qua discipuli Christi diligebant, sed de illa dilectione qua Christus eos dilexit, Christum in his verbis loqui, post D. August. Iuculentam expositionem, consentientem in hac parte habemus Calvini, qui ad hæc verba in hunc modum scribit. *Quidam interpretantur quod Christus mutuum à discipulis amorem exigat. Alii alij, qui actuè accipiunt dilectionem Christi. Nam amor qui nos semel complexus est, vult nos perpetuò frui ac perpetuè cavendum esse admonet, ne nos eo privemus. Multi enim illam sibi gratiam repudiant, multi abijciunt quod in manibus habebant. Ex quo itaque semel recepti sumus in Christi gratiam, videndum est ne inde culpa nostra excidamus.* Hortatur ergo discipulos suos Christus, & in illis nos omnes, ut iam dilecti à Deo, regenerati & iustificati per Christum, maneamus in illa dilectione qua Deus nos diligit, et non excidamus à gratia accepta, denique operam demus ne nos ipsos nostra culpa ac negligentia tanto iustificationis accepto bono privemus. Valent igitur hæc Christi verba tum contra infirmitatem electorum fidem quæ amitti nõ potest, tum contra contumaciam Dei gratiæ efficaciam quæ omnem nostrum concursum & cooperationem excludit; quam utramque Calvinus perpetuò docet. Ad prius enim quod attinet, ipsos suos Apostolos, qui haud dubiè electi erant, hortatur Christus, ut id agant, ne excidant à dilectione illa qua eos ipse diligit, ne id inani aliquo terribilimento, quasi reuera excidere possent, sed quia, ut ipse hinc Calvinus fatetur, *Muli abijciunt quod in manibus habebant.* Ad posterius, quod attinet, quum iubet eos manere, iubet eos id agere, id conari, id videre, ut sua culpa à gratia excidant. *Videndum* (inquit Calvinus) *semel in gratiam recepti, inde culpa nostra excidamus.* Est ergo aliquid in nobis positum, unde id videamus & cavemus. Tamen enim dilectio Dei, qua nos diligit, in nobis potestate non sit, sed in eius beneplacito qui diligit, tamen iubemur eam semel acceptam conservare, quia, ut eam conservemus, ille, qui nos diligit, tacitate & media illa conservandi

Cooperatio eum Dei gratia.

perpetuò subministrat, nisi nostra ipsorum culpa huiusmodi
 media subtrahantur. *Deus enim neminem deserit nisi deserat.*
qui & desertores saepe conuertit. Præcipitur igitur perse- *August. de*
 uerantia, tamen si Dei donum est, tum quia qui stat. cadere po- *nat. & gra.*
 rest, & *Dei dona sine pœnitentia quidem sunt,* quatenus Deum *c. 20. & ad*
 nunquam pœnitet de donis suis, ut, quæ semel dedit, vellet se *artic. sibi*
 non dedisse, non sic tamen sine pœnitentia sunt, ut, quæ semel *falso impo.*
 dedit, amitti nequeant, *nisi enim permanseris in bonitate, & tu* *Rom. II.*
excideris; tum etiam quia si excidimus, nostra id culpa fit;
 quia rursum sine pœnitentia Dei dona sunt, quatenus per
 Deum non stat quo minus qui semel donum iustitiæ ab eo
 accepit, in eodem dono perseveranter maneat. Monet suum *Tit. 2.*
 Titum Paulus, *Nemo te contemnat.* Sanè non est in potestate
 cuiusquam, ut ab aliis vel in honore vel despectui habeatur.
 Et tamen in potestate cuiusque Prælati est, ita se gerere, ut
 honore sit dignus, & à suis subditis meritò contemni nō de-
 beat: quod illic Titum monuit Apostolus. Sic dilectio Dei
 erga nos, in nostra potestate non est. Est tamen in potestate
 cuiuslibet in Christo regenerati, & iam à Deo dilecti, ita se
 gerere, ne sua culpa hac dilectione & grãtia Dei priuetur. Ac-
 cepit iam enim à Deo donum gratiæ, quod non nisi sua cul-
 pa ab eo auferetur; sicuti talenta Evangelica non nisi ab illo
 sublata sunt, qui ea *in sudario reposita oscitantèr seruauit.* *Ac Matth. 25.*
 ceit, inquam, donum gratiæ quo Dei præcepta seruaret (qui
 est bonus vsus talentorum) & per eorum obseruationem in
 Dei dilectione maneret, ut in verbis proxime sequentibus
 Christus luculenter docet: quæ idcirco mox tractabimus.

Interim corruptioni Caluiniã occurrendum hic est.
 Nam contra hoc posterius quod aduersus eius hæreses an-
 notauimus (prius illud penitus dissimulans, posterius dissi-
 mulare non valens) ita disputat. *Quodd ex his verbis quidam*
inferunt nihil efficacia esse in gratia Dei, nisi adiuetur nostra
constantia. frivolum est. Neque enim concedo Spiritum à nobis
tantum exigere que facultatis nostra sunt, sed ostendere quid
feri oporteat, ut si nobis desunt vires, aliunde petamus. Sicuti
quum hic ad perseverantiam nos hortatur Christus, minimè no-
stro Marte & industria vitendum est, sed rogandus ipse qui præ-
cipit, ut nos in sua dilectione confirmet. Sententiam orthodo- *Caluini*
 xam, quam impugnare contendit, non ponit integram, ve- *arres.*
 ram, ac plenam. Responsio quam adfert, partim est aut fallax
 aut falsa, partim imperfecta. Hæ eius artes sunt. Contra ef-
 ficaciam gratiæ à Caluino positam, quæ omnem nostram
 coope

Efficax gra-
tia non ad-
iuuatur à
nobis, sed
nos ab illa.

Rom. 8.
2. Cor. 6.

cooperationem excludit, non hoc obicitur, nullam esse gra-
tia efficaciam, nisi nostra constantia adiuuetur, quum omni-
bus compertum sit, nostram constantiam seu perseverantiam
à gratia adiuuari, non illam à nobis; sed hoc merito obici-
tur, ad perseverandum in bono non solum efficacem Dei gra-
tiam requiri, sed nostram quoque obedientiam, ut gratia de-
ctum obsequenter sequamur: *Qui enim Spiritu Dei aguntur,
hi filij Dei sunt*) & *ut gratiam Dei in vacuum non recipiant.*
Vide ergo ut totam causam inuertat Calvinus. Dicente & si-
stinente eo gratiam à seipsa efficacem ita omne bonum opus
ipsamque imprimis perseverantiam operari in nobis, ut nulla
sit ex parte nostra cooperatio, nullus liberi arbitrij cōcurrat;
aiunt Catholici, gratiæ quidem vires esse efficacissimas, sed
huic efficacissimæ gratiæ humanam voluntatem liberam
cooperari, quatenus, ut cooperetur, ab efficaci gratia efficien-
ter adiuuatur: & hanc ob causam culpa nostra sæpe fieri quod
gratia, quæ alioquin efficax esset, effectumque consequetur
suum, nostra negligentia inefficax fiat, nec in bono accipere
perseueremus. Sic gratiæ efficaciam statuimus, sed liberæ
voluntatis cooperationem adiungimus, quia ab ipsa gratia liberæ
adiuatur, ut liberè cooperetur. Iam fingit Calvinus propter
liberi arbitrij cooperationem omnem gratiæ efficaciam à no-
bis negari, & ipsam gratiam à nostra voluntate adiuuari. In-
ferunt (inquit) nihil esse efficaciam in gratia Dei, nisi adiuuetur
nostra constantia. Imò cōtrarium asserunt Catholici, nullam
esse nostram constantiam, nisi gratia Dei adiuuetur: & effica-
ciam in Dei gratia, non nullam ponunt, sed solam negant.
Cæterum Calvinus cum veteribus Manichæis putat negari
gratiam Dei si ponatur liberum arbitrium, sicut illis con-
trarij Pelagiani putabant negari liberum arbitrium si gratia Dei
poneretur. Totam igitur sententiam quam voluit impug-
nare, ut ad expugnandum facilius esset, sensu contrario, per-
uerso, odioso, planèque falso, inuertit. Nunc quid respondeat re-
pendamus. *Minimè* (inquit) *nostro Marte & industria nitendum est, sed rogandus ipse qui precipit, ut nos in dilectione con-*
firmet. Hæc responsio partim est aut fallax aut falsa, partim
imperfecta. In eo fallax est aut falsa quod ait *nostro Marte & industria non esse nitendum.* Aut enim his verbis intelligitur
naturæ nostræ viribus absque Dei gratia non esse nitendum
& lectorem fallit, quasi hoc Catholici sentirent, quod Pelagi-
agiani senserunt; aut negat libera nostra voluntate Deo esse
cooperandum, & aliquid à nobis agendum, ne in vacuum

gratiam Dei accipiamus: atque ita non fallit tantum, sed & falsum narrat. Imperfecta eius responsio est, quod addit, rogandum esse ipsum qui precipit, ut in sua nos dilectione conseruet. Nam est hoc quidem maxime verum, sed non est hæc tota veritas. Non solum rogandus Deus est, ut in sua nos dilectione confirmet, sed etiam ad Dei dona in nobis conferuanda, quibus conseruatis confirmatur dilectio, Dei voluntati nostra voluntas conformanda est; Deo per suam gratiam eorum, quos iam diligit, incessanter mouenti, dirigenti, flectenti, obsequi & consentire liberum arbitrium debet. Quod contra Caluinum iuxta apertissimas Scripturas luculenter Augustinus docuit. Quum enim multis Scripturarum exemplis docuisset iuberi quidem homini, ut ad Deum se conuertat, ut intelligat que recta sunt, ut post concupiscentias suas non eat, & tamen pro his singulis rogandum Deum esse, iuxta alias Scripturas, *Conuerte nos Deus salutaris noster, Da mihi intellectum ut discam mandata tua; Quia nemo potest esse continens nisi Deus det, adij Dominum & deprecatus sum; ideoque in his omnibus nihil aliud Deo dici, quam, Da quod iubes, ut intelligamus pro singulis rogandum esse Deum, nec nisi ex Dei munere Dei præcepta seruari posse; tamen ne in hoc precandi studio totum esse positum quisquam existimaret, prouidenter & sapienter idem clarissimus Doctor eodem in loco adiecit: Non ideo tamen de hac re solis votis agendum est, ut non subinferatur adnitendo etiam nostra efficacia voluntatis. Adiuutor enim noster Deus dicitur, nec adiuuari potest nisi qui aliquid sponte conatur, quia non sicut in lapidibus insensatis, aut sicut in eis in quorum natura rationem voluntatemque non contulit, salutem nostram Deus operatur in nobis. Hæc ille. Luculenter contra Caluinum docet, non solum rogandum esse Deum, sed etiam ex parte nostra adnitendum esse, id est, nostro Marte & industria adnitendum esse, quatenus nixus ille & conatus non vim aliquam aut facultatem naturalem à Dei gratia sciunctam, sed nostra voluntatis efficaciam, id est, cooperationem efficientem significat: quia videlicet, ut Augustinus subiunxit, sic Deus agit & operatur in humana voluntate, ut in subiecto libero, ut in creatura rationali, quæ voluntatem habet & motum proprium; non ut in lapide, qui nullam motum proprium habet, sed mouetur tantum ab impellente & mouente eum: ideoque sic Deus operari dicitur in nobis, ut nos adiuuare dicatur, & adiuutor noster nuncupetur. Hic ergo vnus modus, hæc vna ratio est, cur manere in dilectione*

Liberi arbitrij consensu & cooperatio.
Zach. 1.
1. sal. 93.
Sapient. 8.
1. sal. 76.
1. sal. 118.
Sapient. 8:

De peccato mer. & remiss. lib. 2. cap. 5.

ctione

ctione Dei & perseverare iubeamur, quia etsi dilectio Dei in nos eiusque perseverantia gratuitum Dei donum sit, à nobis tamen accipitur, & à nobis conservatur, nostra voluntaria efficacia (ut Augustinus loquitur) concurrente, nostraque libero arbitrio cooperante; quod si deficit, dilectio Dei in nos nec à nobis accipitur, nec in nobis conservatur. Sed non alium modum magis particularem magisque expressum conservandae in nobis dilectionis Dei Christus docebit. Sic enim praecedentibus verbis subiungit.

10. *Si praecepta mea servaueritis, manebitis in dilectione mea; sicut ego Patris mei praecepta servavi, & maneo in dilectione eius.*

Honorum operum necessitas & efficacia luculenter à Christo docetur.

Nec in toto vix Evangelio ullus locus est, qui procellitate, virtute, & efficacia bonorum operum luculenter faciat; nec vix vllum textum Evangelicum aut foedius deprauavit, aut maiori impudèria tractavit Calvinius. Loci enim & verborum Christi sententiam totam ac plenam prius exponemus; corruptelis Calvini postea occurremus. Vult Christus his verbis vnum medium, vnam viam, ac rationem manendi in dilectione Dei suos discipulos docere; postquam ut in eius dilectione manerent, multis eos verbis variisque argumentis prius hortatus esset, ut ex duobus praecedentibus locis patet. Aut igitur: *Si praecepta mea servaueritis, manebitis in dilectione mea*: id est, ut in dilectione mea maneat, ut ego vos perpetuo diligam, sicut haecenus dilexi, debetis mea praecepta servare; tum quia necessarium hoc est, tum quia hoc maximè modo & hac indubitata ratione, in mea dilectione manebitis. Et ne haec conditio aut dura vobis aut incerta videatur, dura propter obligationem, incerta propter eventus, scitote me quoque propter hanc ipsam causam, & ex eadem conditione in Patris mei dilectione manere. *Sicut* (inquat) *ego Patris mei praecepta servavi, & maneo in dilectione eius*. Posset hic autem merito duplex quaestio suboriri. Vna quomodo ad Patris sui praecepta servanda Christus homo obligatus fuerit; altera, quomodo propter huiusmodi obedientiam Deus Pater eum perseveranter dilexit. Nam ad primam quaestionem quod attinet, quum praecepta ideo dantur ut eum cui dantur, vel in officio contineant & coercant, vel de seipsis in Scriptura comparantur (*Sepius vineam meam*) vel ad rectè agendum dirigant, vel in studio virtutis exercant.

An Christi Patris praecepta obligant. Esai 47.